

Traka br. **144**

Nedovršeni posao: Zadatak za BBC

NEDOVRŠENI POS AO

Tema trake je: • silovanje • zatvorenički logori • uništavanje civilne imovine
• uništavanje kulturne baštine • etničko čišćenje
• vojska/paravojska • identifikacija izbjeglica/bivših ratnih zarobljenika

VIDEO ARHIVA & BAZA PODATAKA	pregled "scena" Nedovršeni posao: zadatak za BBC
------------------------------	---

Uništena zgrada u plamenu

144 / 00:01:03:00

JEREMY BOWEN:

Hrvatska propaganda odjekuje preko linije fronta u Mostaru, najžešćem ratištu u Bosni i Hercegovini. Od maja, bosanski Hrvati uz pomoć i poticaj hrvatske vlade, drže u okruženju oko 60.000 ljudi u istočnom Mostaru. Skoro svi ti ljudi su Muslimani i žestoko se brane. U istočnom Mostaru nema sigurnog mjesta. U svakom trenutku, na uglu svake ulice možete poginuti ili ostati osakaćeni. Dok čovjek to sam ne vidi, teško je shvatiti kako brzo se može uništiti život.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Ljudi podižu ranjenog muškarca

144 / 00:01:57:00

JEREMY BOWEN:

Hrvat, Franjo Pavlović (provjeriti kako se piše), je pogriješio kad je izišao popraviti štetu nastalu od granata. Činilo se da će jutro biti mirno. Budući da je Raima, njegova žena, Muslimanka, Hrvati su ih u augustu protjerali preko linije fronta u istočni Mostar. Imao je jednu šansu, u blizini se nalazio vatrogasni kamion, jedini koji je ostao na ovoj strani Mostara. Možda ga uspije na vrijeme dovesti do bolnice. Gospodu Pavlović ništa u predratnom životu nije pripremiло na ovo. Pedeset i tri su joj godine. Nakon vjenčanja, radila je kao računovoda u jednom preduzeću za grafički dizajn. Kad joj je muž pogoden, nestali su i posljednji tragovi tog života. Ulice su prazne, ali ne samo zbog granatiranja. Na snazi je šestosatni dnevni policijski sat, u želji da se spriječi stradanje ljudi. Bolnica je udaljena samo nekoliko minuta. U istočnom Mostaru sve je udaljeno samo nekoliko minuta.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☒ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Doktor pruža pomoć:

144 / 00:03:28:00

JEREMY BOWEN:

Doktor ga nije morao ni pogledati. Gospodin Pavlović je bio mrtav. Ubio ga je šrapnel koji ga je pogodio u prsa. Zbog nje je, reda radi, obavio pregled.

RAIMA PAVLOVIĆ: (strani jezik)

JEREMY BOWEN:

"Niste ga još pregledali", rekla je, "molim vas, učinite još nešto." Od eksplozije do sad, prošlo je sve skupa deset minuta. Bolnica je spremna za nove žrtve.

RAIMA PAVLOVIĆ

Jutros smo pokušavali popraviti zid. Uništila ga je granata. Izišao je da vidi koliko je sati i da donese vode, da mogu oprati rublje. Tad se to dogodilo.

JEREMY BOWEN:

Što doktori više vide, to ih više boli. Kažu da to pokušavaju sakriti. Bili su oženjeni 32 godine.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Porušene zgrade na Neretvi

144 / 00:05:14:00

JEREMY BOWEN:

Rijeka Neretva presijeca Mostar na dva dijela. Ove porušene zgrade nalaze se na istočnoj obali, uporištu snaga bosanske vlade koje su pod vodstvom Muslimana. Oni, međutim, imaju i jedno važno uporište na zapadnoj obali koja je inače pod kontrolom Hrvata. Da biste tamo došli, morate preći stari most koji je sagrađen u 16. stoljeću. Pogoden je mnogo puta, ali još uvijek stoji, jedva. Hrvati na brdu znaju da će, ako most padne, uništiti moral na drugoj strani. To bi bila i strateška pobjeda jer je to put koji vodi na liniju fronta. Lokalni snimatelj, Miralem Smelhogij (provjeriti kako se piše) dokumentirao je pokušaje Hrvata da ga sruše. On je snimio ove slike. Sad je mrtav, ubila ga je granata pred nekih mjesec dana.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☒ DA

**Ljudi nose tijela preko
porušenog mosta.**

144 / 00:06:24:00

JEREMY BOWEN:

Kad smo prvi put prešli preko, donosili su tijela s fronta. Nosači nosila radili su za dobro organiziranu mrežu civilne odbrane u kojoj moraju sudjelovati svi muškarci koji nisu u vojsci. Zato što je tako izoliran, istočni Mostar je izrastao u najbolje organiziranu enklavu bosanske Vlade s najvišim postotkom mobiliziranih ljudi. Tako je i moralo biti jer imaju tako malo. Nadaju se da će ih čebad sakriti od snajpera. Ne možeš se brzo kretati dok nosiš nosila. Obično se ne trude mrtve donositi ovako daleko, ali je ovaj čovjek bio živ kad su krenuli, pa su ga htjeli donijeti do bolnice. Kad je umro, nije imalo smisla okrenuti se i vratiti. Vojnici su nam rekli da je najbolje preći trčecí. To je najmanje opasan način prelaska Neretve. Tu su šetnju nekoć preporučali svi turistički vodiči. Jedan drugi most još uvijek stoji, ali je taj još bliže hrvatskim položajima.

MUŠKARAC:

Hrvatska linija fronta je na pedeset metara od nas.

silovanje	☐ ODA	vojska/paravojska	☐ ODA	zatvorenički logori	☐ ODA	identifikacija izbjeglica/ bivših ratnih zarobljenika	☐ ODA
mučenje	☐ ODA	uništavanje civilne imovine	☒ DA	etničko čišćenje	☐ ODA	uništavanje kult. baštine	☐ ODA

Vojnici koriste komad razbijenog ogledala da bi vidjeli neprijatelje.

144 / 00:07:54:00

JEREMY BOWEN:

Moral vojnika iznenađujuće je visok, iako Hrvati imaju više pušaka. Koriste komad razbijenog stakla da bi vidjeli svoje neprijatelje na isti način na koji su vojnici jedne druge generacije u rovovima koristili periskope. Rat ima svoju rutinu, čuvanje straže, besposličarenje, često izloženi vatri. Gornji kat je pogodila mina iz ručnog bacača. Još jedna je eksplodirala u zgradi preko puta. Kao i obično, bosanska vojska ovdje nema dovoljno oružja pa ga sama izrađuje. Ovo nazivaju "malim gromom". Kažu da eksploziv uzimaju iz hrvatskih bombi koje nisu eksplodirale. Kako je biti vojnik u Mostaru?

VOJNIK:

Ovdje smo sada svi vojnici, i to je uobičajen način života.

JEREMY BOWEN:

Zvuči kao težak život.

VOJNIK:

Da, to je jako težak život. Jako težak život.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Porušene zgrade:

144 / 00:08:49:00

JEREMY BOWEN:

Do sada, s izuzetkom razglasa koji prenosi hrvatsku propagandu, ova linija fronta ne razlikuje se mnogo od linije fronta u bilo kojem drugom gradu u Bosni i Hercegovini, čak ni po tijelima koja trunu na ničijoj zemlji. Međutim, razlika postoji, jer ovdášnji vojnici bosanske vlade uče. Sigurni su da su stekli prednost nad svojim neprijateljima, Hrvatima, s one strane linije.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Jedan grob.

144 / 00:09:23:00

JEREMY BOWEN:

Sve što su pretrpjeli od početka rata jasno je pokazalo jednu bitnu stvar: o njima samima ovisi hoće li preživjeti ili ne. Niko im neće priteći u pomoć. Okruženi neprijateljima, ljudi su ovdje već davno prestali sanjati o međunarodnoj vojnoj intervenciji. Ipak, misle da u ovom ratu mogu pobijediti, zato što nemaju kud, zato što ih je patnja ojačala, i zato što vjeruju da je izbor jednostavan: boriti se ili umrijeti. Prvo pravilo kretanja po Mostaru je ostati izvan vidnog polja topnika na Humu, brdu koje se izdiže nad gradom. Drugo je ne usporiti, jer će te oboriti Hrvati sa Huma, ako te njihovi kolege, iza vreća s pijeskom i dolje, niz cestu, već nisu.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Bosanski vojnici.

144 / 00:10:10:00

JEREMY BOWEN:

Bosanski vojnici ovdje znaju sve o tome, pa i još mnogo više. Kad ne bi znali, ne bi preživjeli ovako dugo. Zapovjednik ove jedinice je Nerman Brkan, 31-godišnjak koji je prije rata bio veterinar, specijaliziran za reprodukciju životinja. Sada je, kao i njegove kolege, naučio kako se ubija. Žale se da je ova, kod kuće napravljena bomba, preteška za bacanje. Više vole one manje.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Nerman Brkan.

144 / 00:10:46:00

NERMAN BRKAN:

Ne volim pucati ni u koga, ali moram. Moram, mislim, jer su na drugoj strani neprijatelji. Ja živim ovdje, tu mi žive otac i majka, djed i baka su ovdje umrli. Ja ovdje živim. Borim se za ovu svoju kuću, svoje roditelje, kolege, svoj narod, svoju zemlju.

JEREMY BOWEN:

Da li biste prihvatili mirovni sporazum prema kojem bi Mostar bio podijeljen kao Berlin?

NERMAN BRKAN:

Kao Berlin?

JEREMY BOWEN:

Da, Berlin, prije nego što je srušen zid. Da li biste htjeli da Mostar bude takav?

NERMAN BRKAN:

Ne. Ne. Ne.

JEREMY BOWEN:

A ako izgubite? Kud ćete onda?

NERMAN BRKAN:

Ne znam. Ne znam.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/
bivših ratnih zarobljenika ☐ DA
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Bosanski vojnik.

144 / 00:11:27:00

JEREMY BOWEN:

Izbjeglice su se počele pojavljivati na ničijoj zemlji.

NERMAN BRKAN:

Ah, još jedan muškarac, starac i starica.

JEREMY BOWEN:

Rekao im je da požure i da se sklone. Hrvati često otvaraju vatru kad istjeruju Muslimane iz zapadnog Mostara preko ovog dijela linije fronta. Fatimu i Salina Matića (provjeriti kako se piše) su iz njihove kuće upravo izbacili naoružani Hrvati. Gospodin Matić, koji ima 72 godine, uspio je na odlasku obući tri košulje i zgrabiti dva kišobrana.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/
bivših ratnih zarobljenika ☒ DA
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Gospođa Almassa Humo

144 / 00:12:11:00

JEREMY BOWEN:

Njegova žena, koja ima 70 godina, još je uvijek u spavaćici. Njihova susjeda, 84-godišnja gđa Almassa Humo, stigla je nekoliko minuta kasnije. "Nemoj tamo sjesti", rekli su joj, "mogli bi te ubiti." Čak i da je marila, gđa Humo više nije imala snage da se sama pomakne. Vojnici svakoga dana vidaju stare i slabe kako stižu na ovaj način. Čuli su toliko priča o brutalnosti, nehumanosti i otimanju imovine, da ih više ne mogu ni slušati.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/
bivših ratnih zarobljenika ☒ DA
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☒ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Gospođa Humo

144 / 00:12:59:00

GOSPOĐA HUMO: (strani jezik)

JEREMY BOWEN:

Kaže da su je Hrvati tako išamarali da je obrazi još uvijek bole. Vojnici kažu da su prvo Bosanci, a zatim Muslimani, ali sva ova patnja jača njihov muslimanski identitet.

GOSPOĐA MATIĆ: (strani jezik)

JEREMY BOWEN:

"Hrvati nas mrze zbog naše vjere", kaže ona. Međutim, za vojnike to nije pitanje religije, već moći, zaštite vlastitog naroda, ljudi kao što su žene i djeca koji su istjerani iz zapadnog Mostara. Ova porodica je imala sreće, Hrvati su ih samo htjeli prestrašiti.

NERMAN BRKAN:

Ovo je rat, to je samo rat...

JEREMY BOWEN:

Samo puške?

NERMAN BRKAN:

Samo puške.

JEREMY BOWEN:

Nema ljudskih prava?

NERMAN BRKAN:

Ne. Ne. Vidite li vi ljudska prava? Ljudska prava? Tijela, ubijanje ljudi, borba protiv žena i djece. Jesu li to vama ljudska prava? Dvjesto hiljada ljudi, Muslimana, je mrtvo. Kada, kada, kada će to prestati? Kad će doći pravda? Gdje, gdje je pravda? Gdje? Ko umre, umre, ko preživi, preživi.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☒ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☒ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Izbjeglice od vode.

144 / 00:14:40:00

JEREMY BOWEN:

Pouka koju su vojnici izvukli iz etničkog čišćenja jest ta da se, ako želiš živjeti, moraš boriti. Izbjeglice su odveli u srce enklave gdje bi se svi civili složili s tim njihovim zaključkom. Istočni Mostar se pripremio za dugi rat. Za to su zaduženi mostarski vojni vode. Glavni je Esad Humo koji je prije rata bio arhitekta. Kao i svi zapovjednici iz istočnog Mostara, otkrio je da je talentiran za borbu, vodstvo i preživljavanje. Niko u sobi nije rekao da želi muslimansku državu, ali niko nije ni porekao da se bore za muslimanska prava.

silovanje	☐ ODA	vojska/paravojska	☒ DA	zatvorenički logori	☐ ODA	identifikacija izbjeglica/ bivših ratnih zarobljenika	☒ DA
mučenje	☐ ODA	uništavanje civilne imovine	☐ ODA	etničko čišćenje	☒ DA	uništavanje kult. baštine	☐ ODA

**Pukovnik Esad Humo, Mostarska
brigada**

144 / 00:15:12:00

PUKOVNIK ESAD HUMO, MOSTARSKA
BRIGADA:

Pred dvije godine bio sam normalan, ako mogu tako
reći. Normalan građanin koji radi, uči. Imao sam posao,
ženu, djecu, brata, dom. Sada se sve promijenilo.

JEREMY BOWEN:

Recite mi, za šta se svi vi borite?

ESAD HUMO:

Za šta se borimo? Kao prvo, za mjesto gdje ćemo
živjeti. Za opstanak, eto zašto se borimo. To je prvo, a
nakon toga dolazi drugo, ne znam šta.

JEREMY BOWEN:

Šta slijedi poslije toga? Muslimanska država?

ESAD HUMO:

Hmm, muslimanska država. Nisam siguran jer se ja ne
borim za muslimansku državu. Ja se borim za državu,
mogu reći, kao što je Engleska ili Francuska. Državu za
ljude koji mogu živjeti zajedno bez razlika.

JEREMY BOWEN:

Da li iskustva kroz koja ste prošli tokom zadnje dvije
godine utiču na način na koji se borite?

ESAD HUMO:

Da, učimo ubijati. Ne samo vojnici, već i obični ljudi,
uče kako preživjeti, jer ovdje vlada zakon džungle. Ako
ne želiš biti ubijen, moraš ubiti. To je normalni zakon
džungle, svi to znaju.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/
bivših ratnih zarobljenika ☐ DA
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Žene pišu pismo.

144 / 00:16:25:00

JEREMY BOWEN:

Zakon džungle, u uvjetima nedostojnim životinja. "Sve što nam je ostalo," kažu ove žene, "jest tuga i bol". Jedna nam je dala pismo da ga odnesemo u svijet koji ih je, po njihovom mišljenju, napustio. Civili znaju da im jedina nada leži u tome da si sami pomognu, da izdrže dok ubijanje ne prestane, da prežive zimu. Ali kako izbjeći upalu pluća, bronhitis i gore stvari kad su ti granate srušile krov. Ovi ljudi su izbjeglice. Žive u ruševinama, kao i hiljade drugih u istočnom Mostaru.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☒ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Starica leži na krevetu.

144 / 00:17:08:00

JEREMY BOWEN:

Ne može hodati. Leži u smrdljivoj odjeći na potpuno mokrom krevetu.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☒ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Starac.

144 / 00:17:17:00

MUŠKARAC: (nasinhronizirano)

Šta mogu? Ili da umrem ili da ovako nastavim živjeti.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☒ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Hemalina Tanović.

144 / 00:17:40:00

JEREMY BOWEN:

Da li mislite da će vas vaša vojska doći spasiti, da će za vas pobijediti u ovom ratu?

HEMALINA TANOVIĆ:

Da.

JEREMY BOWEN:

Zašto je to neophodno? Nije li bolje razgovarati?

HEMALINA TANOVIĆ:

Mislim da je to neophodno jer s njima nema smisla razgovarati, jer oni ne žele živjeti s nama.

JEREMY BOWEN:

Ali vas može spasiti samo bosanska vojska, a ne vanjski svijet ili pregovori. Vaši vojnici će to napraviti, zar ne?

HEMALINA TANOVIĆ:

Da. Jer, da vam kažem, mi zapravo ne vjerujemo nikome. O nama svi pričaju, pričaju o teškoj situaciji, teškom životu, ali niko ne poduzima ništa.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☒ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Narodna kuhinja.

144 / 00:18:36:00

JEREMY BOWEN:

Većina ljudi izlazi samo kad mora, jednom dnevno, u narodnu kuhinju. Svaka puna posuda mora jednoj porodici trajati 24 sata. Nema mnogo, ali svi dobijaju otprilike jednako. Crna berza koja je iskvarila Sarajevo ne postoji u istočnom Mostaru. Kako u grad ne stiže gotovo nikakva pomoć, nema se šta kupovati i prodavati. Sve je racionirano. Civili rade šta im se kaže, nemaju izbora. Organizacija počinje na liniji fronta. Postavili su isturene stanice hitne pomoći. Za ovu je zadužena Nuzreta Berčić (provjeriti kako se piše), nekadašnji geolog. Vodi je u vlastitoj kući. Upravo je obrađivala jednog od svojih susjeda, kad je došlo do još jedne eksplozije, i to vrlo blizu, čak bliže nego što su mislili. Dva muškarca su išla ulicom. Mnogo ljudi živi u ovom dijelu, na tek nekoliko stotina metara od hrvatskih položaja. Ošamarila je muškarca koji je bio najteže ranjen, da pokuša spriječiti da ovaj padne u šok. Prolaznici su pritrčali da pomognu. Neko je povikao da se donese vode.

silovanje ODA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Civili pomažu ranjenicima.

144 / 00:20:13:00

JEREMY BOWEN:

Muškarac s desne strane je mrtav. Drugoga su uspjeli spasiti. Nedugo nakon toga, još jedna hitna situacija. Žena je ležala na obali rijeke. Prala je rublje za svoju porodicu. Već je bila mrtva, ubio ju je hrvatski snajper. Ako prežive dovoljno dugo, ranjenici se donose ovdje, u bolnicu. To je Hrvatima jedna od najdražih meta. Nosila se odnose u podrum zgrade gdje je nekoć bio laboratorij Doma zdravlja. Direktor bolnice je dr. Dragan Milavić. On ju je podigao ni iz čega, neposredno prije početka rata s vojskom bosanskih Hrvata, HVO-om. Mostarska moderna bolnica, gdje je nekad radio, nalazi se na hrvatskoj strani. Ovo je kosturnica, ali to je sve što imaju. Hodnik miriši na krv. Nije ni izbliza sterilno, nema dovoljno mjesta za ranjene. Istočni Mostar je malo mjesto. Često liječe ljude koje poznaju, ponekad one koje vole.

silovanje ODA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Selma Slipevičević /?Sljepčević/.

144 / 00:21:49:00

SELMA SLIPEVIČEVIĆ:

Istrčala sam u hodnik i vidjela, vidjela sam svog oca kako leži na podu, na nosilima. Pogledala sam mu lice. Jedno oko je bilo otvoreno a drugo zatvoreno. Nije imao ovaj dio lica. Vidjela sam mu zube. U tom trenutku sam pomislila: "Dobro je. To je samo lice, to se može srediti, imat će ožiljak. Pa šta, ne mora biti lijep. Onda sam pogledala prema dolje, otkrila ga i vidjela veliku rupu. Nije krvario. Samo crvena rupa. Pokušala sam dotaći šrapnel. Navikneš se na to kad radiš u bolnici, dodirneš da ustanoviš gdje je šrapnel, da li je negdje duboko unutra ili je... Ja sam to počela raditi i ruke su mi bile pune očeve krvi.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

dr. Dragan Milavić.

144 / 00:23:13:00

dr. DRAGAN MILAVIĆ:

Suočeni smo s velikim problemima, ali nam je jasno da ih moramo sami rješavati. Stvari moramo srediti sami. Kad god razgovaram s Crvenim krstom, Lječnicima bez granica ili bilo kojom drugom međunarodnom organizacijom, kažu mi: "Mi bismo vam htjeli pomoći, ali ne možemo zbog hrvatskog HVO-a koji opkoljava grad". Uvijek spominju HVO. Koriste ih kao ispriku za svoju vlastitu ograničenost.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

**Emir Demić gleda svog brata,
Armelea. /kao u originalu/**

144 / 00:23:48:00

JEREMY BOWEN:

Zbog toga Emir Demić gleda kako njegov dvanaestogodišnji brat, Armele, umire. Cijelo je vrijeme s njim. Armele je u komi otkad ga je šrapnel pogodio u glavu. Ponekad izgleda bolje, gotovo kao da bi se mogao osvijestiti. I to je okrutna varka, baš kao i obećanja medicinske evakuacije.

EMIR DEMIĆ:

On ovdje nema prave šanse, a doktori kažu da je svaki trenutak dragocjen.

JEREMY BOWEN:

Je li iko rekao da bi ga mogli evakuirati?

EMIR DEMIĆ:

Nešto su nam obećali, ali to su prazna obećanja.

DR. DRAGAN MILAVIĆ:

Veliki broj pacijenata je umro jer nemamo uvjeta da ih liječimo kako treba. Sumnjam da dečko u ovakvim uvjetima ima ikakve šanse.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/
bivših ratnih zarobljenika ☐ DA
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Jedanaestogodišnja Medina.

144 / 00:24:52:00

JEREMY BOWEN:

To nikad ne prestaje. Jedanaestogodišnja Medina upravo je ranjena u glavu. U stan njezine porodice udarila je granata. Bolnica za nju nema kreveta, pa su je ostavili na nosilima. Njezin otac se nije pretjerano brinuo za vlastite ozljede od šrapnela, a one su bile prilično ozbiljne. Mislio je samo na svoju kćer. Pripremali su je za operaciju. Pred sedam mjeseci, operaciona sala je bila prazno skladište. U bolnici imaju jednog neurohirurga koji nije dao da ga se snima jer su mu žena i djeca na drugoj strani. Međutim, jedino dijagnostičko pomagalo koje ima je jedan stari rendgenski aparat, s kojim ne može mnogo. Dr. Milavić, direktor bolnice, je istovremeno i anestetičar. Uspavao je Medinu i počeli su. Međunarodni donatori su mu obećali modernu poljsku bolnicu, puno bolju od primitivnih uvjeta koje trenutno imaju i koje svi mrze. Međutim, bolnica je zapela u Hrvatskoj, čini se da je niko ne može dopremiti do istočnog Mostara. Nisu pokušali izvući šrapnel iz Medinine glave, rizik je bio prevelik. Jedina šansa je da je evakuiraju u pravu bolnicu, daleko od rata. Došlo je do eksplozije. Granata je pala u neposrednoj blizini bolnice. Ranjen je jedan doktor koji se popeo na vrh stepenica koje vode prema podrumu. Opasno je tamo stajati, ali oni to rade, da bi se udaljili od smrdljive atmosfere koja dolje vlada.

silovanje	☐ DA	vojska/paravojska	☒ DA	zatvorenički logori	☐ DA	identifikacija izbjeglica/ bivših ratnih zarobljenika	☐ DA
mučenje	☐ DA	uništavanje civilne imovine	☐ DA	etničko čišćenje	☐ DA	uništavanje kult. baštine	☐ DA

Ranjeni doktor.

144 / 00:26:34:00

JEREMY BOWEN:

"Napravite mi mjesta," rekao je dr. Milavić. Izjurio je iz operacione sale da pregleda svog kolegu. Lakše ranjenoj ženi jednog od bolničkih radnika pomogli su da siđe. Ranjeni doktor je uplašen, teške rane nogu u ovoj bolnici često završavaju amputacijom. Dr. Milavić ga je pokušao uvjeriti da je, prema mjerilima ovog mjesta, imao sreće. Doktori su na rubu sloma. Nije rijetkost da jedan čovjek obavi deset velikih operacija u jednom danu. Nekoliko metara dalje, Medinina operacija još traje. Imali su dovoljno vremena da za nju učine šta su najbolje mogli, jer nije bilo novih žrtava. Noću nije ništa bolje. Hrvati su u zapadnom Mostaru upravo opljačkali i iz kuća izbacili 500 Muslimana. Da bi se dokopali barem nekakve sigurnosti, morali su preći preko Neretve po mostu napravljenom od konopa i dasaka. Bosanski vojnici su im rekli kuda da idu. Hrvati su pucali po ljudima koje su upravo pretvorili u izbjeglice. Još do pred nekoliko sati, dok po njih nisu došle hrvatske bande i natjerale ih da pređu preko linije fronta, mislili su da su sigurni. Spremali su se na spavanje. Vatra iz hrvatskih mašinki nije jenjavala, a izbjeglice su i dalje pristizale. Pokušavali su ubiti starce i starice, majke i njihovu djecu. Jedva je hodala od straha, ali je pokušavala smiriti svoje sinove. Svaku novu porodicu treba nahraniti i smjestiti. Ovo je ratni zločin s proračunatim ciljem: povećati pritisak na vojne vlasti u istočnom Mostaru. Okrutnost protjerivanja nosi poruku da kompromis s hrvatskim ekstremistima nije moguć, niti je poželjan. Izbjeglice svoju prvu noć provode u istočnom Mostaru u bombama razrušenoj operacionoj sali. U jednoj večeri, izgubili su dom i sve što su imali. Pričaju o progonu, silovanjima i ubistvima.

silovanje ☒ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☒ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Izbjeglica.

144 / 00:29:26:00

ŽENA (NASINHRONIZIRANO):

Odvezli su nas u šumarak. Sinove su mi izvukli iz auta i odveli u tu šumicu. Rekli su mi da su im prerezali grkljane. Živim samo zato što moram. Samo zato što moram. Kakav je to život?

DRUGA ŽENA (NASINHRONIZIRANO):

Šta ja znam o politici? Nikad o tome nisam razmišljala. Noćas su mi hrvatski vojnici rekli da umuknem, da budem tiho, i to sam i napravila. Nikad nikome nisam ništa napravila.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☒ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Popis imena mrtvih Muslimana.

144 / 00:30:38:00

JEREMY BOWEN:

Sljedećeg jutra, tamo gdje su izbjeglice prelazile, ležalo je jedno tijelo. Bila je to jedna žena u ružičastom džemperu, s po vrećicom sa svake strane. UN ispituje dokumente koje je jedan od izbjeglica prokrijumčario u svojim cipelama. Nije nam htio pokazati lice. Rekao je da su to popisi mrtvih Muslimana koje je morao zakopati. Neki su bili civili, neki vojnici. Sve zajedno 274 imena. Jedna žena je rekla da ju je deset muškaraca silovalo i opljačkalo prije nego što je protjerana.

ŽENA (NASINHRONIZIRANO):

Majka mi je šapnula: "Ubit će nas." Rekla sam joj samo: "Ne boj se," vrlo tiho, tako da me ne čuju. Mislila sam da će nas ubiti, da će me silovati i nakon toga ubiti. Nasreću me nisu ubili, nasreću barem što se tiče toga da me nisu ubili. Ali silovanje... Ponekad mi mozak jednostavno stane. Ne mogu sabrati misli. Sama se s tim borim. To je teško.

silovanje ☒ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☒ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☒ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Porušene zgrade.

144 / 00:31:55:00

JEREMY BOWEN:

Zgrade se mogu obnoviti, ali svako silovanje, svako ubistvo i uništavanje njihovog grada ove ljude mijenja. Goran Stošić je bio naš vodič na posebno gadnom dijelu linije fronta. Čučao je jer su Hrvati pucali sa svojih položaja s druge strane zida. Da bi preživjeli i pobijedili, rade stvari o kojima nedavno nisu ni sanjali. Goran je postao vrstan borac. Prije rata je studirao pravo. Pričao je o zemlji u kojoj bi Muslimani, Srbi i Hrvati mogli ponovo živjeti zajedno. "Na kraju krajeva," istakao je, "u bosanskoj vojsci još uvijek ima Srba i Hrvata." Polako smo se kretali niz obalu rijeke, van vidokruga snajpera. Međutim, vidjeli su nas na putu prema rovovima. Svejedno je ima li u bosanskoj vojsci Srba i Hrvata. Većina ih nije. Svaka šansa za pomirenjem već je davno izgubljena u rovovima poput ovih. Nema povratka onome što je ovdje nekoć bilo. Barem ne u sljedećoj generaciji.

silovanje ☒ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

**Toranj - skrovište hrvatskog
snajperiste.**

144 / 00:33:18:00

JEREMY BOWEN:

Hozik /?Hozić/, Goranov zapovjednik, je na ogledalu pokazao gdje se nalazi hrvatski snajper. Bio je na tornju. Hodgić /kao u originalu/ nije ni pokušavao sakriti način na koji bosanska vojska postupa sa svojim zatvorenicima. U rovu preko kojeg smo upravo prošli pojavio se hrvatski ratni zarobljenik. Zarobljenici kopaju rovove i postavljaju vreće pijeska na najizloženijim i najopasnijim položajima linije fronta.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Hrvatski zatvorenici.

144 / 00:33:47:00

JEREMY BOWEN:

Kad ne rade, zatvoreni su u smrdljivom, loše prozračenom podrumu. Mogli smo ih snimati, ali nismo smjeli ni sa kim razgovarati. Jedan od zatvorenika bio je teško ranjen. Imao je jake bolove. Mnogi zatvorenici su bili ranjeni. Ranjeni su, rekao je stražar s izvjesnim zadovoljstvom, hrvatskom vatrom na liniji fronta. Zarobljenici su bili mršavi, ali se nije činilo da su hranjeni lošije od bilo kojeg civila u istočnom Mostaru. Stražar je rekao da jedu istu hranu.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☒ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Zatvorenici iskapaju tijela.

144 / 00:34:29:00

JEREMY BOWEN:

Oni koji su ih zarobili znaju šta rade na liniji fronta, ovdje ekshumiraju tijela što se protivi odredbama Ženevske konvencije. Što se njih tiče, bolje da to rade oni nego njihovi vlastiti ljudi. U ovom ratu nema sredine, postoje pobjednici i postoje pobijedeni.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☒ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Vojnik čuva zatvorenike.

144 / 00:34:41:00

JEREMY BOWEN:
Bosanski vojnici znaju šta žele biti.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☒ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Tijela u plastičnim vrećama.

144 / 00:34:47:00

JEREMY BOWEN:
Ova tijela su iskopali da ih upotrijebe kao valutu u
razmjeni zarobljenika.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☒ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Porušena zgrada. Prisustvo vojske.

144 / 00:35:02:00

JEREMY BOWEN:

Mostar je najrazrušeniji grad u bivšoj Jugoslaviji, gore od Sarajeva ili Vukovara. Strašna je to borba, i još će dugo trajati.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
 bivših ratnih zarobljenika
 mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Vojnik u porušenoj zgradi.

144 / 00:35:07:00

JEREMY BOWEN:

Hozik /kao u originalu/ je zapovjednik bosanske vojske u Catece /?Šantićima/, starom trgovačkom dijelu. Najjače borbe u Mostaru odigravaju su se u tamošnjim dvorištima, podrumima i uličicama. U Šantićima, Bosanska vojska stavlja svoju novostečenu okrutnost na kušnju. Vojnici su shvatili da, ako se na ovim gradskim bojnim poljima suzdržavaš, ako oklijevaš ubiti, završiš mrtav. To znači da nema sažaljenja ni milosti. Hozik nam je rekao da i Hrvati tjeraju zarobljenike iz bosanske vojske da rade na liniji fronta. Ponekad ih tjeraju da im grade položaje na udaljenosti od samo nekoliko metara. Hozik je rekao da su među zatvorenicima vidjeli prijatelje, rođake, čak braću. Vreće s pijeskom označavaju linije hrvatskog HVO-a. Međutim, naređenja su jasna, napadaj. Čak i kad su ti na putu bosanski zatvorenici.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
 bivših ratnih zarobljenika
 mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☒ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Eftan Tikveša.

144 / 00:36:22:00

EFTAN TIKVEŠA (NASINHRONIZIRANO):

Neprijatelj je bio vrlo blizu. Probijali smo se prema naprijed. Od vojnika HVO-a dijelio me samo jedan zid, debljine dvadesetak ili tridesetak centimetara. Koristili su naše zarobljenike, tjerali ih da rade pod uperenim puškama. Morao sam među njih baciti dvije ručne bombe.

JEREMY BOWEN:

Podalje od najžešćih borbi, bosanska vojska kontrolira i udaljena sela na sjeveru i jugu. General Arif Pašalić, regionalni zapovjednik nas je odveo da ih vidimo. On je profesionalni vojnik, bio je oficir u JNA, staroj jugoslavenskoj vojsci. Granate su povremeno dolazile s hrvatske strane, ali dan je bio miran, bosanski položaji su bili sigurni. Čak je i Mostar, udaljen pet milja, bio prilično miran. Ipak, general nije bio sretan, iako bi trebao biti. Tokom trideset sati intenzivne borbe, njegovi su se ljudi probili kroz jedno predgrađe koje je pod kontrolom Hrvata, i na brdo zvano Hum koje se uzdiže nad Mostarom. To je vjerojatno njihova najvažnija pojedinačna pobjeda u ovom ratu.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
 bivših ratnih zarobljenika
 mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

General Arif Pašalić.

144 / 00:37:38:00

ARIF PAŠALIĆ (NASINHRONIZIRANO):

Ono brdo je od ključne važnosti. Bez obzira na to da li napadate ili se branite. Kogod želi osvojiti Mostar mora preuzeti kontrolu ovog brda. A kogod Mostar brani mora to brdo kontrolirati jer ono se izdiže nad gradom i cijelom dolinom.

JEREMY BOWEN:

Međutim, iz Sarajeva je došlo naređenje da se moraju povući. Vlada je htjela poslati pozitivan signal mirovnim pregovorima. General se nevoljko povinovao, ali je odbio otići u Sarajevo na konzultacije o pregovorima, procesu u koji nije vjerovao niti ga je on zanimao. Sarajevo kontrolira teretne konje koji istočni Mostar snabdijevaju municijom, tako da ono još uvijek odlučuje o svemu. No, za svaki slučaj, samostalni mostarski zapovjednici kupuju oružje i od Srba. Put preko visokih planina bit će puno teži po zimi. Naš je konvoj čekao dok nije pao mrak prije nego je krenuo na najteži dio puta. Prvo, pješice kroz otvor u hrvatskoj liniji fronta. U mostarskim predgradima, prebacuju municiju u vozila, pa se zatim velikom brzinom kreću po spornoj cesti. Bosanska vojska kontrolira asfaltni dio, ali su Hrvati duž njega postavili reflektore. Njihovi su položaji nekoliko stotina metara od ceste. Uvijek postoji nada da te, ako voziš dovoljno brzo, oni koji upravljaju reflektorima neće primijetiti. Mi nismo imali sreće. Bilo je nekoliko napetih trenutaka. Svako vozilo nosi samo malo municije, za slučaj da ga pogode i da izgubi pošiljku.

silovanje ☐ DA	vojska/paravojska ☒ DA	zatvorenički logori ☐ DA	identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
mučenje ☐ DA	uništavanje civilne imovine ☒ DA	etničko čišćenje ☐ DA	uništavanje kult. baštine ☐ DA

UN-ov konvoj ulazi u Mostar.

144 / 00:39:38:00

JEREMY BOWEN:

U Mostar se može na još jedan način, glavnom cestom. UN-ovi konvoji je koriste kad im to dozvole Hrvati. Kamioni s hranom su ovdje takva rijetkost da njihov dolazak uvijek izazove uzbuđenje. Ovaj put su dovezli brašno. Vojnici, pa zatim bolnica, uzimaju veći dio onoga što je dovezeno. Obični civili su na jadnom trećem mjestu. Nema dovoljno, svi se suočavaju s gladnom, kao i opasnom zimom. Konvoj je u bolnicu dovezao i tim ljekara UN-a. Došli su da vide koji su slučajevi dovoljno teški da ih se evakuira u inostranstvo. Dr. Milavić ih je odveo do ono dvoje djece s ranama glave.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
 mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA bivših ratnih zarobljenika
 uništavanje kult. baštine ☐ DA

Armel /kao u originalu/Demić

144 / 00:40:43:00

- u komi.

MUŠKARAC:

Evo, je li to on?

JEREMY BOWEN:

Emir Demić još je uvijek uz postelju svog brata. Očajnički je ovo čekao. Veći dio zadnja dva tjedna proveo je s Armelom koji je još uvijek u dubokoj komi. Nekoliko stopa dalje leži Medina.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
 mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA bivših ratnih zarobljenika
 uništavanje kult. baštine ☐ DA

Medina - nakon operacije.

144 / 00:41:08:00

ŽENA: (NASINHRONIZIRANO)

Željela bih svoje dijete izvući iz ovog ludila. Ovo je pakao. Kad bi se ona barem probudila.

JEREMY BOWEN:

Ali, Medinino se stanje pogoršavalo. Ubrzo je umrla. Pogreb je zbog snajperista obavljen po mraku. Medina nije na vrijeme evakuirana jer obje strane koriste medicinsku evakuaciju kao ratno oružje. Nisu se bili spremni dogovoriti ni za nju ni za Armela koji je još uvijek bio živ kad smo odlazili, niti za ikog drugog. Borba je jedino što je sad u Mostaru važno. Shvatili su okrutnu suštinu ovog rata, da kompromis ništa ne vrijedi i da preživljavaju samo najjači.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☐ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Pukovnik Esad Humo.

144 / 00:42:12:00

JEREMY BOWEN:

Šta će biti ako predsjednik Izetbegović potkopa vašu borbu postpisivanjem nekog komada papira koji će reći: "Prekidamo vatru tu gdje jesmo, borbe prestaju." Biste li to prihvatili?

ESAD HUMO:

On to neće napraviti. Čak ni on to neće napraviti na taj način, o tome nema govora. Nikako. Nema šanse da on ili bilo ko drugi kaže: "Gotovo je. Vaš je grad podijeljen" ili "morate napustiti grad".

JEREMY BOWEN:

Mnogo vaših ljudi je ovdje poginulo, vaš vlastiti brat je poginuo u borbi. Koliko dugo još možete podnositi takve gubitke? Koliko još možete gledati svoje ljude kako ginu? Oni neće trajati zauvijek, zar ne?

ESAD HUMO:

Znate, oprostite, ali za mene je to pogrešno pitanje, i ja samo znam pravi odgovor na to pogrešno pitanje. Pravi odgovor je da ćemo mi pobijediti. To je odgovor. Nije bitno koliko dugo. Ne znam koliko dugo, sljedećih deset, dvadeset godina, ne znam. Ne razumijem šta me pitate, ali biste me trebali pokušati razumjeti, borit ćemo se do kraja.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA

Vojnici pjevaju.

144 / 00:44:05:00

VOJNICI: (pjevuju)

JEREMY BOWEN:

Ovi mladići, Srbi, Hrvati i Muslimani, svi vojnici u bosanskoj vojsci pjevaju o smrti Mostara, gdje su prijateljstva kao njihova bila moguća. Oni se nadaju da će njihova djeca biti prijatelji. Pod uvjetom da požive dovoljno dugo da postanu očevi.

silovanje ☐ DA vojska/paravojska ☒ DA zatvorenički logori ☐ DA identifikacija izbjeglica/ ☐ DA
bivših ratnih zarobljenika
mučenje ☐ DA uništavanje civilne imovine ☐ DA etničko čišćenje ☐ DA uništavanje kult. baštine ☐ DA